

Vesistökuunnostuksen edistämismahdollisuudet

Leena Leskinen

Tiina Käki

Timo Turunen

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

23.10.2013

Järviruoko – rantojen haitasta liiketoiminnaksi?
-työpaja

Painopisteet vesistökunnostuksissa:

- Pohjois-Karjalan ELY toteuttaa Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelman vuosille 2010-2015^{*)}
 - Sisältää määritellyt alueet ja toimenpiteet → hyvää huonompaan tilaan luokitellut
- Myös vesienhoidon toimenpiteiden ulkopuolella olevia pienempiä kohteita, joissa on paikallista aktiivisuutta
- Kunnostuskohteina on sekä järvi- että virtavesikunnostuskohteita
- Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, samalla alueella voi toimia useampi taho ja eri rahoituksilla

*

<http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57926/Pohjois-Karjalan+vesienhoidon+toimenpideohjelma+vuosille+2010-2015/475c2948-80ad-40a1-9872-6f95fe5cbded>

Pohjois-Karjalan ELY, Y-vastuualue, ympäristönhoitoyksikkö edistää vesistökuunnostuksia

- **Rahoittajana** kansallisella rahalla (YM ja MMM), yhteistyössä mm. osakaskuntien, kyläyhdistysten ja kuntien kanssa, vaatii vastinrahaa toiselta puolelta (30-50 %, talkootyö ei kelpaa, ei EU-hankkeissa vastinrahana)
- Mahdollisuus olla **apuna kunnostusten virittämisessä** (esim. asiantuntija-apu, yhteistyössä yleisötilaisuudet, joilla edistetään hankkeiden käynnistymistä)

Painopisteet kalataloudellisissa kunnostuksissa (ELY-keskus, Maaseutu ja energia –yksikkö)

- Kalataloudellinen kunnostus on vesistöön vaikuttava aktiivinen ja ajallisesti rajattu toimenpide, joka tehdään **kalatalouden tarpeista** ja joka parantaa kala- ja rapukantojen tilaa, kalastus- ja ravustusmahdollisuuksia sekä vesistön ekologista tilaa.
- Kunnostukset kohdistuvat etenkin virtavesiin.
- Virtavesien kunnostuksella parannetaan erityisesti kalojen lisääntymisalueita ja vaellusmahdollisuuksia.
- Järvikunnostuksilla parannetaan yleensä rehevöityneiden järvien tilaa ja kalayhteisöjä.

Rahoitus kalataloudellisissa kunnostuksissa (ELY-keskus, Maaseutu ja energia –yksikkö)

- Kalatalouden kunnostusvarojen osuus yksittäisten hankkeiden kustannuksista on **pääsääntöisesti 50 %**. Osuus voi olla suurempi erityisesti syRJäisillä alueilla ja seuraavissa tapauksissa:
- Kunnostus parantaa kalataloudellisesti merkittävän uhanalaisen kalalajin elinympäristöä
- Poistaa kalojen elinkierron kannalta keskeisen esteen
- Kunnostustarve on aiheutunut valtion varoin rahoitetuista toimenpiteistä
- Hyödynsaajat sitoutuvat kunnostuksen kannalta keskeisiin jälkitoimiin kuten kalastuksen säätelyyn ja kalastonhoitoon
- Aloitteen kunnostamisesta voi tehdä alueellisen ELY -keskukseen (kalatalous)

Esimerkki: Viinijärven ja Polvijärven alue

- Yhteistyössä on Sotkuman osakaskunnan kanssa tehty **Viinijoen kuormitus selvitys**, joka valmistui alkutalvesta 2012 (Karelia-ammattikorkeakoulu toteutti) ja niitetty heinäkuussa 2012.
- Järjestettiin helmikuussa 2012 **Viinijärven-Heposelän alueen vesistöihin keskittyvä valuma-aluepainotteinen yleisötilaisuus**. Yhteistyössä olivat mukana: RAE-ravinnehävikit euroiksi hanke, Viinijärven-Heposelän vesienhoitoryhmä, Suomen metsäkeskus (Metsäpalvelut) ja Sotkuman osakaskunta.
- Heinä-elokuussa 2013 on yhteistyössä **niitetty ja koekalastettu** (koekalastuksen toteutti Pohjois-Karjalan Kalatalouskeskus ry) matalilla lahtialueilla 2013 (Sotkuman ja Taipaleen osakaskunta).

Esimerkki: Viinijärven ja Polvijärven alue

- Kuusi Viinijoen ja Polvijärven valuma-alueita on tarkemmassa **valuma-aluekunnostussuunnittelussa** syksyllä 2013 (toteuttajana Suomen Metsäkeskus).
- Sotkuman osakaskunta ja Pro Polvijärvi ry hakee **Leader-rahaa** hankkeelle, jossa mm. tehdään **valuma-aluekunnostusta ja hoitokalastusta** Viinijärvellä ja Polvijärvellä. Mukaan toteutukseen pyritään saamaan myös muita toimijoita alueelta.
- Yksi kosteikko on menossa toteutukseen ei-tuotannollisten ympäristötukien kautta Viinijoelle (yhdistys hakee).

Esimerkki: Viinijärven ja Polvijärven alue

- Saarvonjoella (Sukkulanjoen sivuhaara) on käynnissä **Kemera-suunnittelu** (Suomen Metsäkeskus)
- Sukkulanjoella käynnistymässä **kalataloudellinen kunnostus**, suunnitteilla myös Saarvonjoki (Pohjois-Karjalan ELY-keskus, E-vastuualue, Maaseutu ja energia)
- Vaivion osakaskunnan puolella valuma-aluekunnostusviritelmiä? (Suomen Metsäkeskus)
- **Lumo-suunnittelu** Polvijärvellä kesällä 2013, Solanlammen alue kuului osana suunnittelualueeseen.
- **Solanlammen kunnostussuunnitelma** valmistuu lokakuussa 2013, lintuvesi.

Esimerkki: Viinijärven ja Polvijärven alue, Käytetyt ja vireillä olevat rahoitukset:

- YM/MMM kansallinen rahoitus (ELY, ympäristöhoitoyksikkö)
- EU:n Maaseuturahasto (ELY, Maaseutu & -energia yksikkö)
- Leader
- Kalatalousrahasto (ELY, Maaseutu & energia -yksikkö)
- Kemera (Suomen metsäkeskus)
- LUMO (ELY, ympäristönsuojeluhoitoyksikkö)
- Maatalouden ei tuotannolliset tuet (ELY, Maaseutu & -energia yksikkö)
- Osakaskunnat, maanomistajat, talkootyö, kunnat

Miten edetään yksittäisessä vesistökuunnostuksessa?

- Vaatii paikallisten aktiivisuutta (kyläyhdistys, osakaskunta) →
- Yhteydenotto ympäristönhoitoyksikköön → Tiina Käki, gsm. 0295 026 196, tiina.kaki@ely-keskus.fi
 - Sovitaan tapaaminen: miten edetään eteenpäin vesistökuunnostuksessa.
 - Laaditaan yhteistyösopimus, jonka mukaan edetään.
 - Pyritään yhdistämään saman alueen vesistöt isommiksi kokonaisuuksiksi, edistämään yhteistyötä, kuten Viinijärven ja Polvijärven tapauksessa.
- Yhteydenotto kalataloudellisissa kuunnostuksissa :
Asiantuntija - kalatalous Timo Turunen
Puh: 044 246 4582, Email: timo.turunen@ely-keskus.fi
Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Maaseutu ja energia – yksikkö.